

סיפורו של נלסון מנדלה ומאבקם לשוויון של השחורים בדרום-אפריקה

משטר האפרטהייד

נלסון מנדלה נולד בדרום-אפריקה בשנת 1918, בתקופה שדרום-אפריקה הייתה בשליטת בריטניה. בשנת 1948, החלו לשלוט במדינה האפריקאנרים (לבנים ממוצא הולנדי), למרות שרוב האזרחים היו שחורים. שלטון זה הנהיג משטר של הפרדה גזעית- אפריקהייד בין האזרחים השחורים לבין הלבנים, והפלה לרעה את האזרחים השחורים.

האפליה של אזרחי המדינה השחורים חלה בכל תחומי החיים: אזורי המגורים, בתי-הספר, אמצעי התחבורה ושירותי הבריאות היו נפרדים לשחורים וללבנים, ונאסר על השחורים להיכנס למקומות שיוחדו ללבנים. בנוסף, רק לבנים יכלו לבחור ולהיבחר למוסדות השלטון, ונאסרו נישואין מעורבים בין שחורים ללבנים. כך, נדחקו השחורים בדרום-אפריקה לעבודות הקשות ששכרן מועט, וסבלו מעוני ומרדיפת השלטונות.

נלסון מנדלה - מנהיג הקונגרס הלאומי האפריקני

נלסון מנדלה למד משפטים באוניברסיטה. הוא היה עורך הדין השחור הראשון בדרום-אפריקה, שהיה בבעלותו משרד עורכי-דין. בשנת 1942 הוא הצטרף לתנועת ההתנגדות של השחורים בדרום-אפריקה, שנקראה הקונגרס הלאומי האפריקני והפך לאחד ממנהיגי הבולטים.

בעקבות פעולות המחאה שהנהיג, מנדלה נרדף על ידי השלטון ואף נאסר. בשנת 1963 הוא הואשם והורשע, על ידי שופטים לבנים, בפעילות חבלנית וקשירת קשר נגד השלטון, ונשלח למאסר עולם בכלא שמור. בתקופת המאסר הארוכה של מנדלה הוא הפך לסמל המאבק במשטר ההפרדה הגזעית. במהלך המשפט שלו נשא מנדלה נאומים חשובים נגד האפרטהייד והגזענות. בסיום המשפט ולפני שנשלח למאסר עולם, אמר נלסון מנדלה: "לחמתי נגד שליטה של לבנים, ולחמתי נגד שליטה של שחורים. הרעיון שאני נאבק למענו, הוא של חברה דמוקרטית וחופשית. בחברה זאת כל בני האדם חיים ביחד בהרמוניה, בשוויון הזדמנויות. זהו רעיון שאני מקווה לחיות למענו ולהשיגו. אך, אם נדרש, אני מוכן גם למות למענו...".

נלסון מנדלה - נשיא דרום-אפריקה

בשנת 1990, לאחר שנים רבות של מאבק בשלטון ההפרדה הגזעית של הלבנים, הודיע הנשיא הלבן של מדינת דרום-אפריקה (שמו: פרדריק וילם דה-קלרק), כי הוא מכיר בכך ש"המדיניות של ההפרדה הגזעית קשלה". וכך, חוקי ההפרדה הגזעית בוטלו, ופעילות התנועה " הקונגרס הלאומי האפריקני" הפכה לחוקית. לאחר 27 שנות מאסר, נלסון מנדלה יצא לחופשי, ונבחר לעמוד בראש התנועה. בשנת 1994 נערכו בחירות כלליות בדרום-אפריקה, והפעם, לראשונה, השתתפו גם השחורים. בבחירות אלה נבחר נלסון מנדלה לכהן כנשיא דרום-אפריקה.

אחת הפעולות הראשונות שעשה נשיא המדינה החדש, נלסון מנדלה, הייתה הקמה של ועדות האמת והפיוס. לוועדות אלה היו כמה מטרות:

לחקור את העבר הקשה של דרום-אפריקה (משטר האפרטהייד) ולהוציא את האמת לאור להוביל לפיוס בין כל אזרחי המדינה, ובפרט בין השחורים ללבנים להביא לשוויון זכויות מלא לכל האזרחים לתת חנינה לאנשים שהיו שותפים לפשעי ההפרדה הגזעית, אך התחרטו על כך.

נלסון מנדלה קיבל פרס נובל לשלום בשנת 1993.

דף עבודה - סיפורו של נלסון מנדלה ומאבקם לשוויון של השחורים בדרום-אפריקה

לאחר שקראתם את הסיפור, ענו על השאלות הבאות:

1. במה התבטאה אפליית האזרחים השחורים תחת משטר האפרטהייד בדרום אפריקה?

2. השלימו את תחנות חייו של נלסון מנדלה:

- נלסון מנדלה למד משפטים באוניברסיטה והיה עורך הדין השחור הראשון בדרום אפריקה שבבעלותו _____
- בשנת 1942 הצטרף לתנועת ההתנגדות _____ והפך לאחד ממנהיגי הבולטים.
- בשנת 1963 הוא נשפט והורשע בפעילות נגד השלטון, ונשלח ל _____.
- בשנת 1990 הסתיימה מדיניות _____ ונלסון מנדלה יצא לחופשי אחרי 27 שנות מאסר.
- בשנת 1994 נבחר נלסון מנדלה ל _____ והקים את "ועדות האמת והפיוס".
- בשנת 1993 נלסון מנדלה זכה ב _____ על מאבקו לשוויון זכויות לשחורים ולחברה צודקת יותר.

3. אילו תכונות אופי נדרשות לדעתכם כדי לפעול כפי שפעל מנדלה? ציינו לפחות 2 תכונות והסבירו מדוע בחרתם בהן.

4. האם לדעתכם אי-שוויון ואי-צדק חברתי קיימים גם בישראל? הסבירו.
